

Trst umira

Da je Trst mesto, ki se stara, mesto, v katerem je dnevno število mrtvih dvakrat večje od števila rojstev ali še višje, ve prav dobro vsakdo, ki živi v njem ali v njegovi okolici. Kljub temu pa sta v tržaškem mestu močno odjeknila članka, ki ju je objavil dnevnik *Il Piccolo* v ponedeljek, 14. novembra, in v katerem so navedena statistična predvidevanja o demografski bodočnosti Trsta. Po ločenih napovedih tržaškega vseučiliškega profesorja Silvia Orviati in raziskovalcev zavarovalne družbe »Assicurazioni Generali« Lucia Bruna ter Giorgia Liverisa bo tržaško prebivalstvo v bodočih 40-50 letih padlo za približno 150 tisoč enot, tako da bo Trst imel okrog leta 2035 le še 100.000 prebivalcev.

Tržaška občina je bila najbolj obljude na leta 1951, ko je v njej živelo 272.527 ljudi. Odtlej je bil naravni prirastek tržaškega prebivalstva vedno negativen, kljub temu pa število Tržčanov ni v naslednjih dvajsetih letih občutno padlo zaradi zunanjega demografskega priliva predvsem iz Istre. Po letu 1971, ko je živelo v tržaški občini 271.879 ljudi, pa so posledice negativnega prirastka prišle močno do izraza, saj je konec letošnjega avgusta Trst imel 247.153 prebivalcev, kar pomeni, da je v dvanajstih letih zgubil približno 24.000 prebivalcev.

To strmo padanje števila tržaškega prebivalstva se bo po mnenju gori navedenih strokovnjakov v prihodnjih desetletjih nezadržno nadaljevalo, razen če ne bo prišlo do kakih izjemnih in malo verjetnih pojavov, kot bi npr. bilo množično priseljevanje iz bližnje ali daljne okolice. Glede možnosti »kulturne revolucije«, ki bi odpravila »modo« družin z maloštevilnimi otroki ali celo brez otrok, pa je zlasti prof. Orviati zelo skeptičen. Sicer pa je po njegovem tudi vprašljivo, koliko je takšna revolucija, ki je zaenkrat zelo malo verjetna, sploh lahko (vsaj kratkoročno) zalegla spricho dejstva, da je današnje tržaško prebivalstvo v veliki meri že toliko staro, da se iz samih bioloških razlogov ne more več razmnoževati.

Kot je znano, Trst ni edino evropsko mesto, ki doživlja demografsko upadanje. V Trstu pa je ta pojav, kot vse kaže, tako izrazit, da ob njegovem primeru lahko brez nadaljnega in brez pretiravanja govorimo o izumiranju. V tem pa prof. Orviati vidi nekaj izjemnega, češ da je Trst mesto, ki bo izumrlo, ne da bi ga prizadele naravne ujme, vojne in podobne katastrofe, ki so v dosedanji zgodovini praviloma povzročale izumrtje mest. Ob tem pa se nam usiljuje vprašanje, ali je hiranje Trsta res tako nerazumljivo in čisto brez vzroka, kot izhaja iz ponedeljkovega pisanja v *Piccolu*. Ali ni, na primer, že mar-

dalje na 2. strani ■

Parlamentarni postopek za zaščito slovenske manjšine v Italiji

NEKAJ SE PREMIIKA, TODA...

»Enotna delegacija Slovencev v Italiji je razpravljala o napovedanem začetku razprave — v komisiji za ustavna vprašanja v poslanski zbornici — o zakonskih predlogih za zaščito jezikovnih in etničnih skupin in za zaščito slovenske manjšine v Italiji. Člani enotne delegacije so bili soglasno mnenja, da je najbolje, da se o zakonskih predlogih o zaščiti Slovencev razpravlja v senatu, medtem ko poteka v poslanski zbornici razprava o drugih jezikovnih skupnostih, tako kot je to že bilo v prejšnji zakonodajni dobi.

Člani enotne delegacije so se tudi soglasno zahvalili predsedniku republike Pertiniju za posredovanje, o čemer so prejeli pismo sporočilo od generalnega tajnika predsedstva republike Antonia Maccanica. Sklenili so, da se bo enotna delegacija zahvalila za posredovanje v poslanski zbornici in bo ob tej priložnosti naprosila predsednika republike za prav tako učinkovito posredovanje v senatu.

Tako se glasi izjava enotne delegacije Slovencev v Italiji, ki se je sestala v torek, 15. t.m., in razpravljala o vsebini pisma, ki ga je poslal glavni tajnik predsedstva republike Antonio Maccanico vsem članom delegacije. Glavni tajnik sporoča, kako »iz poizvedb pri pristojnih organih parlamenta in vlade izhaja, da je prva komisija za ustavna vprašanja v poslanski zbornici že sklenila proučiti zakonske predloge, ki so jih vložile razne politične skupine, in hkrati določila 9. november za začetek razprave. Poročevalec o teh predlogih bo poslanec Bressani.« »Na vladni ravni je ta tematika — nadaljuje pismo Antonia Maccanica — tudi zaradi svoje zapletenosti deležna pozornosti pristojnih organov, ki zdaj čakajo na nadaljnji razvoj parlamentarne dejavnosti.«

»Skupna želja je — zaključuje pismo — da bi bil postopek za dokončno izoblikovanje zaščitnega zakona hiter in da bi

se čimprej uresničila upravičena pričakovanja avtohtonega prebivalstva tržaške, goriške in videmske pokrajine za zaščito njegove identitete v skladu z ustavnimi določili.«

Glavni tajnik predsedstva republike v uvodu svojega pisma omenja spomenico, ki jo je enotna delegacija Slovencev v Italiji izročila predsedniku republike Pertiniju ob njegovem obisku v Furlaniji - Julijski krajini na začetku prejšnjega meseca. Poslanska komisija za ustavna vprašanja bi morala začeti s proučevanjem zakonskih predlogov danes (četrtek, 17. t. m.). Predstavniki slovenske manjšine želijo, da bi ta komisija proučila le zakonske predloge za zaščito tako imenovanih manjših jezikovnih skupnosti in deželnih kultur (Furlani, Sardinici itd.), medtem ko bi predloge za zaščito slovenske manjšine proučila najprej senatna komisija za ustavne zadeve. Tako je bilo v prejšnji zakonodajni dobi, ko je komisija že bila opravila precejšnje delo. Senator Fontanari, ki je ponovno vložil zakonski predlog Slovenske skupnosti, je pred dnevi izjavil, kot poročamo na drugem mestu, da je postopek v teku in da bo o zakonskih predlogih za zaščito slovenske manjšine razpravljala v kratkem senatna komisija za finance in zaklad.

Zdi se, da se je v Rimu spet začelo nekaj premikati, kar se tiče glavnih zahtev in pričakovanj naše slovenske manjšine. Jasno pa je, da v prestolnici ne bo šlo vse gladko, saj je med drugim nekam sumljivo zadržanje osrednje vlade, ki že nekaj let o naši problematiki previdno molči. To kljub temu, da njena posebna komisija, ki je bila ustanovljena pred leti z nalogo, da pripravi besedilo zaščitnih norm, uradno še ni zaključila dela. Znano je dalje, da socialistična stranka, ki ima predsednika vlade, do zdaj še ni vložila v parlamentu zakonskega predloga za zaščito naše manj-

dalje na 2. strani ■

Potrditev dosedanje zunanje politike

Poslanska zbornica je po tridnevni razpravi odobrila temeljne smernice zunanje politike vlade, ki jih je bil obrazložil predsednik Craxi. Kar se tiče vprašanja evroraket, bo Italija spoštovala sklepe Atlantske zveze iz leta 1979, se pravi, da bodo na Siciliji pričeli spomladi nameščati nove rakete Cruise, če velesili na pogajanjih v Ženevi ne bosta dosegli sporazuma o jedr-

ski oborožitvi v Evropi. Predsednik Craxi je sicer vzel na znanje predlog tajnika KPI Berlinguerja, naj se dejansko podaljša rok nameščanje novih raket na Siciliji in naj se od Sovjetske zveze zahteva, da začne odpravljati določeno število raket SS 20 v vzhodni Evropi. Dejal pa je, da predlog ne prihaja v poštev, ker ni nobene gotovosti ali jamstva, da so Sovjeti pripravljeni na odpravljanje svojih najmodernejših raket.

RADIO TRST A

POMEN ZEMLJE ZA NAROD

■ NEDELJA, 20. novembra, ob: 8.00 Radijski dnevnik; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 9.45 Veliki orkestri; 10.00 Poslušali boste; 10.30 Mladinski oder: »Moj prijatelj Dane« (Janez Gradišnik, Ivan Buzečan); 11.00 Melodije od včeraj in danes — za jutri; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji; 12.30 Glasba po željah; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Nediški zvon; 14.40 Šport in glasba ter prenosi z naših kulturnih prireditvev; 19.00 Radijski dnevnik.

■ PONEDELJEK, 21. novembra, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Dobro jutro po naše; 7.40 Pravljica; 8.00 Kratka poročila; 8.10 »Benečija '83«; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Richard Wagner: Mojstri pevci numberški (prvo dejanje); 11.35 Beležka; 12.00 Kralj (Atilij) v New Yorku; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Gospodarska problematika; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Roman v nadaljevanjih (umetniško branje): Pavle Zidar: »Oče naš«; 15.00 Šport; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Slovenski oktet; 18.00 Pod Matajurjan, posebnosti in omika Nediških dolin; 19.00 Radijski dnevnik.

■ TOREK, 22. novembra, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Dobro jutro po naše; 7.40 Pravljica; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Iz očetove beležnice; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Richard Wagner: Mojstri pevci numberški (drugo dejanje); 11.30 Beležka; 12.00 »Ena bolha me grize«; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Za zabavo in pouk — oddaja za pisani mladinski svet; 15.00 Mladi mladim; 16.00 Od Milj do Devina; 1.306 Tja in nazaj; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Orkester univerze iz Regensburga; 18.00 Odpustni grehi: Apulej - Jože Rode: »Nezvesta žena in gizdalina«; 19.00 Radijski dnevnik.

■ SREDA, 23. novembra, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Dobro jutro po naše; 7.40 Pravljica; 8.00 Kratka poročila; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Richard Wagner: Mojstri pevci numberški! 11.35 Beležka; 12.00 Človek, kam hitiš?; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Mešani zbor »Slovenec« iz Boršta; 13.40 Glasbene raznolikosti; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Roman v nadaljevanjih (umetniško branje): Pavle Zidar: »Oče naš«; 14.35 Diskorama; 16.00 »Ko trakm na nebesna vrata...«; 16.30 Tja in nazaj; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Letošnja »Cecilijanka«; 18.00 Slučajnosti med literaturo in fantastiko; 19.00 Radijski dnevnik.

■ ČETRTEK, 24. novembra, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Dobro jutro po naše; 7.40 Pravljica; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Trim za vsakogar; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Beležka; 12.00 Festival slovenske popevke v Trstu v letih 1963/64; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek: »To je pa laž!«; 14.30 Pod-Magazin; 16.00 Na gorškem valu; 16.30 Tja in nazaj; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Iz iz dnevnika Angela Kukanja; 19.00 Radijski dnevnik.

■ PETEK, 25. novembra, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Dobro jutro po naše; 7.40 Pravljica; 8.00 Kratka poročila; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Beležka; 12.00 Sestanek ob 12h; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Dogodki in problemi; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Roman v nadaljevanjih (umetniško branje): Pavle Zidar: »Oče naš«; 16.30 Tja in nazaj; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Dijaki klavirskih razredov na šoli Glasbene matice v Trstu; 18.00 Kulturni dogodki; 18.25 Imena naših vasi; 18.30 Nabožna glasba; 19.00 Radijski dnevnik.

■ SOBOTA, 26. novembra, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Dobro jutro po naše; 7.40 Pravljica; 8.00 Kratka poročila; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Pianist Aleksander Rojc, mezzosopranistka Marjana Lipovšek; simfonični orkester Slovenske filharmonije; 11.30 Beležka; 12.00 »Bom naredu st'zdice, čjer so včas b'le« — glasnik Kanalske dooline; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 1.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek: »Zakajček in Vseved«; 14.30 Naš dobri stari radio; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Zagrebški pihalni trio; 18.00 Portreti naših igralcev: Mira Sarđoć; 18.30 Prenos 2. polčasa košarkarske tekme C1 lige Jadran - Fidenza; 19.00 Radijski dnevnik.

Po naših vaseh spet slišimo pogovore o razlastitvah, o odvzemu zemlje, ki so jo obdelovale roke naših dedov in očetov, da bi na razlašeni zemlji zgradili sedež evropskega sinhrotrona in Mednarodnega centra za genetsko inženirstvo in biotehnologijo po programu Unido.

Koliko hektarov sveta, gmajne, gozda, travnikov, njiv in vinogradov, oljčnih gajev in sadovnjakov smo zgubili za begunska naselja, tovarno Velikih motorjev, čistilnico petroleja, avtoceste itd. Vrsto let smo vse to skoraj pasivno sprejemali, ne da bi zavzeli jasno in odločno stališče do problema izgubljanja zemlje in z dejanji skušali omejiti pojav. Mogoče je razlog za to tudi v dejstvu, da se je s sodobno družbo spremenil odnos do zemlje. Če je prej bila zemlja glavno sredstvo za obstoj in prehrano ljudi, se je, še posebno po drugi svetovni vojni, močno spremenilo gospodarstvo družin. Zemlja je zgubila svoj drugi, psihološki pomen, vsekakor za večino ne predstavlja več tiste gotovosti, ki osebk in njegovim najbližjim zagotavlja preživljanje in je zato zgubila ne samo na materialnem, ampak tudi na čustvenem pomenu. Naenkrat je ta zemlja, ki so jo z ljubeznijo in skrbjo obdelovali in z neizmerno potrpežljivostjo izboljševali in čistili rodovi pred nami, postala samo zemlja, do katere so ljudje velikokrat imeli pasiven odnos. Polja so se spremenila v ledino, vinograde je prerasla trava in robidovje, gmajne so se zarasle in gozd zgoštil. Zemlja je postala skoraj nekaj, kar je najbolje, da se ga človek čim prej reši, kupiš nov avto ali novo, moderno pohištvo, urediš vikend hišico ipd.

Lastna zemlja pa je za narod skoraj toliko važna kot jezik, je njegova in trajno izpričuje prisotnost ljudi, ki na njej živijo in delajo.

Še je nekaj sveta v rokah slovenskih ljudi, ki živimo na teh tleh. Prav razveseljivo je bilo zato, da smo se znali ob zadnjih razlastitvah organizirati in tako tudi doseči nekaj uspehov.

Razveseljivo je tudi, kot smo opazili v zadnjih časih, da si je v tem obdobju gospodarskih težav, marsikdo spet preoral najbližjo njivo, ki je bila mogoče leta neobdelana. V Bregu pod Kontovelom so nekateri spet zasadili oljke, obnovili vinograde pod Križem itd.

Tudi zadrage, ki so nekaj časa doživljale prehodne krize, se končno začenejajo postavljati na trdnjše temelje, s precejšnji mi možnostmi za dobro gospodarjenje. Ne-

dvomno pa je, da bi kljub vsemu, morali našemu kmetijstvu nuditi veliko več. Morali bi se zgledovati pri Nemcih na Južnem Tirolskem, ki imajo poleg drugih gospodarskih panog še posebno skrbno urejeno kmetijstvo.

Skrb za obdelovalne površine bi morala postati važna točka vseh regulacijskih načrtov in skrb vseh občinskih in pokrajinskih svetov ter deželnega zbora.

Zemlja pa bi morala biti tudi obdelana. Če pri tem ne bi šlo več za delo, od kate-rega živiš, bi lahko postalo koristen konjček, ki bi ne samo zaposloval proste ure, ampak bi tudi popestril družinski jedilni list, nedvomno pa spremenil pokrajino iz neobdelane ledine v pestro in živo okolje, ki kaže na človekovo prisotnost, delo, skrb in ljubezen, tako da bi Breg spet pokazal svojo podobo vrta nad Jadranom in kraške doline bi spet postale obdelane oaze sredi gmajne in gozda, ki jih začeneja pre-raščati.

M. T.

—o—

PARLAMENTARNI POSTOPEK ZA ZAŠČITO SLOVENCEV V ITALIJI

■ nadaljevanje s 1. strani

šine, čeprav so njeni slovenski člani v naši deželi tudi pred kratkim skušali izvajati pritisk na osrednje strankino vodstvo. Dalje moramo vedeti, da je Krščanska demokracija vložila zakonski predlog za zaščito slovenske manjšine le v poslanski zbornici in ne v senatu. To je verjetno tudi razlog, da prihaja zdaj iz Rima vest o začetku postopka v pristojni komisiji poslanske zbornice.

V Rimu se je začelo, kot se zdi, nekaj premikati, vendar si ne smemo delati utvar. Brez naših odločnih in enotnih prizadevanj Rim ne bo ničesar naredil in zlasti ne bo ukrepal tako, kot bi mi želeli in kot bi ustrezalo načelu pravičnosti in volji po zagotovitvi obstoja in nadaljnega razvoja naše narodne skupnosti v Italiji.

TRST UMIRA

■ nadaljevanje s 1. strani

sikdo pred tridesetimi, šestdesetimi ali celo sedemdesetimi leti napovedal, da bo Trst brez zaledja obsojen na propad? Res je, da bi s tem ne mogli povsem obrazložiti sedanje demografske premike v tržaškem mestu. Brez dvoma pa je na število, a tudi na strukturo tržaškega prebivalstva v zadnjih desetletjih precej vplivalo tudi izseljevanje iz ekonomskih razlogov, ki je prizadevalo in še prizadeva predvsem mlajše generacije.

SSk na obisku v Tridentu

V Tridentu sta se v soboto, 12. t.m., sestali na sedežu Ljudske tirolsko-tridentinske stranke (PPTT-UE) delegacija Slovenske skupnosti, ki sta jo sestavljala deželni tajnik dr. Bratuž in deželni svetovalec dr. Štoka, ter delegacija PPTT-UE, ki jo je vodil senator Fontanari. Ta je v senatu vložil zakonski osnutek za zaščito pravic slovenske narodne skupnosti v Italiji.

Senator Fontanari je obvestil predstavništvo Slovenske skupnosti o raznih kora-

kih, ki jih je napravil v parlamentu ter o dejstvu, da bo njegov zakonski osnutek v bližnji bodočnosti pričel parlamentarno pot in šel v komisijo za finance in zaklad v senatu.

Delegaciji Slovenske skupnosti ter tirolsko-tridentinske stranke sta nadalje podrobno obravnavali razna vprašanja, predvsem seveda z vidika ustrezne zaščite vseh narodnostnih in etničnih skupnosti v Italiji.

Antonio Zichichi o vprašanjih jedrske oborožitve

»Danes potrosimo neprimerno več za oborožitev enega vojaka kot pa za vzgojo enega otroka. Oboroževanju so namenjena ogromna sredstva, s katerimi bi lahko večkratno odpravili lakoto, ki letno pokosi preko 20 milijonov človeških življenj. Če ne bo prevladala kultura ljubezni, ki priznava slehernemu človeku dostojanstvo božjega otroka, bomo v zgodovini zapisani kot barbari leta 2000.« Tako je dejal ugledni italijanski fizik Antonino Zichichi, ko je pretekli četrtek na povabilo tržaške Katoliške akcije predaval ob navzočnosti škofa Bellomija v dvorani župnije sv. Marije Vélike.

Zichichijevo ime zadnja leta ni znano samo ozkim krogom strokovnih specialistov, ampak tudi širši javnosti. Gre namreč za znanstvenika, na katerega se papež Janez Pavel II. pogostokrat obrača za po-

dokajšnjo bombo. Uničevalni potencial, ki danes grozi iz jedrskih arzenalov, pa je tolikšen, da bi na vsakega izmed približno 4 milijard ljudi prišlo preko 3 tisoč kilogramov tritola. Verjetnost, da v teku enega leta izbruhne jedrski spopad, je kar 5 odstotna.«

Zichichi je na preprost in nazoren način obrazložil, kako velik korak je v pridobivanju energije pomenila izdelava prvega jedrskega reaktorja leta 1942 v ZDA. Orisal je nato zgodovinsko pot, ki je privedla do prvih jedrskih bomb in do sedanje tekme v oboroževanju z jedrskim orožjem. Gre za absurdno tekmo, ki sloni na načelu »gotovega vzajemnega uničenja«: vsaka izmed velesil hoče biti toliko oborožena, da bi tudi v primeru, ko bi jo nasprotna velesila napadla z vsemi razpoložljivimi jedrskimi sredstvi, še vedno imela na voljo dovolj orožja, da bi lahko uničila napadalca. Odtod tudi dejstvo, da je v arzenalih ZDA in SZ nakopičen jedrski potencial, ki bi lahko ne enkrat, ampak večkrat uničil površje zemeljske oble.

Kako ukiniti strahotno logiko »gotovega vzajemnega uničenja?« Rešitev, ki se prva vsaj v teoriji ponuja, je seveda jedrska razorožitev. Zichichi je v tej zvezi dejal, da bi razorožitev vsekakor ne smela bi-

ti enostranska, ker bi vsaj v določeni fazi to celo povečalo nevarnost jedrske katastrofe, da o političnih in drugih posledicah sploh ne govorimo. Dosedanja izkušnja pa je po Zichichijevem mnenju pokazala, da je neosnovan optimizem glede možnosti vsestranske jedrske razorožitve, saj so se jedrski arzenali v zadnjih letih kljub stalnim razorožitvenim pogajanjem nenehno polnili. Postavlja se zatorej pereče vprašanje, ali obstaja kaka druga rešitev za odstranitev Damoklejevega meča, ki visi nad glavo današnjega človeštva.

Zichichi je v tej zvezi dejal, da so po mnenju mnogih znanstvenikov alternativne rešitve mogoče. Sodobna tehnologija omogoča danes vzhodnemu in zahodnemu taboru, da se z gotovostjo vzajemno uničita. Znanstveniki pa se zdaj sprašujejo, ali ni mogoče razviti takšne tehnologije, ki bi velesilama in njihovim zaveznikom zagotovila vzajemno varnost. Drugače povedano, treba bi bilo izumiti orožje, ki bi po eni strani zagotavljalo varnost pred kakršnikoli napadom, ki pa, po drugi strani, ne bi omogočalo napadalnih vojn. Odveč je pristaviti, da gre za enkrat za zgotelj teoretično možnost, iz Zichichijevih izvajanj pa je bilo mogoče sklepati, da bi se ne smeli čuditi, če bi do česa takega kdaj v resnici prišlo. Iz istih izvajanj pa je bilo mogoče tudi razbrati, kako razburljivo velik razkorak ločuje načelno zagovarjanje kulture ljubezni od konkretnega, to je tehnološkega oziroma političnega uresničevanja takšne kulture.

POLITIK O POLITIKI

Po socialdemokratu Saragatu je bil za predsednika italijanske republike izvoljen krščanski demokrat Leone. Njegov protikandidat je tedaj bil socialistični prvak Nenni, ki je pri odločilnem glasovanju propadel za 110 glasov (518 proti 408 za demokristjanskega kandidata. Nennija je izid glasovanja očitno potrl, saj je v svojem dnevniku takole napisal: »Prav gotovo ima prav Talleyrand, ko pravi, da politika ni za devičice, ki se pripravljajo na prvo obhajilo; vse je v politiki ostro in neizprosno; to pa bi moral že zdavnaj vedeti.«

svete o vprašanjih jedrske oborožitve in ki je tudi glavni pobudnik vsakoletnih srečanj med specialisti za jedrska vprašanja z vsega sveta, ki potekajo v sicilskem mestu Erice. Da bi obrazložil, kakšen Damoklejev meč visi danes nad celotnim človeštvom, je Zichichi tržaškemu občinstvu takole povedal: »Kilogram tritola pomeni že

Zaskrbljenost zaradi krčenja delovnih mest

Zavod za industrijsko obnovo IRI in vodstva družb z državno soudeležbo, ki so na Tržaškem in Goriškem prisotne predvsem v pomorskem gospodarstvu, že dalj časa načrtujejo, kot znano, globoko preobnovo, ki jo narekuje nerentabilnost tega gospodarstva. Bolj kot resnično preosnovo pa vse kaže, da načrtujejo predvsem drastično skrčenje proizvodnje dejavnosti, kar seveda pomeni tudi drastično skrčenje delovnih mest. To pa utegne imeti naravnost dramatične posledice za prebivalstvo našega obmejnega področja, na katerem je zaposli-

tvena raven v zadnjih časih že tako močno padla. (Samo v trgovinskem sektorju je v zadnjem letu — tudi zaradi jugoslovanskih restrikcij za prehod čez mejo — izgubilo delovno mesto približno 5.000 ljudi). Razumljiva je zatorej velika zaskrbljenost, ki vlada med tukajšnjim prebivalstvom in v prvi vrsti med neposredno prizadetim delavstvom, ki je to svojo zaskrbljenost v zadnjih časih že velikokrat izrazila s stavkami in z drugimi oblikami protesta. Tako je enotna sindikalna zveza CGIL - CISL - UIL oklicala stavko za pretekli četrtek in priredila množično manifestacijo v tržaškem mestnem središču, ki so se je udeležili tudi delavci iz Gorice in Tržiča. Tako so nadalje pretekli petek tržiški delavci, ki so zaposleni v ladjedelnici, v podjetju Ansaldo in v nekaterih drugih manjših podjetjih, za šest ur zasedli tržiško železniško postajo. S to gesto so hoteli ne samo protestirati zaradi nevzdržnih gospodarskih in še zlasti zaposlitvenih razmer, ampak tudi zato, ker se za njihove stavke in običajne oblike protesta vodstva podjetij in družb pravzaprav, kot kaže, le malo zmenijo. Tako naposled zaseda od preteklega ponedeljka za nedoločen čas delavska skupščina podjetja Italcantieri, in to zaradi ravnanja ravnateljstva tega podjetja, ki je v preteklih dneh brez poprejšnjih posvetov s sindikati sporočilo 92 tehnikom in delavcem, da so prešli v dopolnilno blagajno.

Zaradi hude gospodarske in zaposlitvene krize so seveda zaskrbljena tudi tatkajš-

PROSTOR MLADIH

Skavti na srečanju v Izoli

Pred dnevi je prišlo v Izoli do srečanja med predstavniki vodstva Slovenske zamejske skavtske organizacije iz Trsta in Gorice ter vodstva Zveze tabornikov obalnih enot Slovenije. Zastopani so bili tudi odredi iz Izole, Pirana in Kopra.

Pobuda za srečanje se je rodila že na »taborniškem zletu« ob 30-letnici tržaških tabornikov Rodu Modrega vala. Med gosti so bili tudi naši skavti in skavtinje in prišlo je do prvih stikov. Razvila se je želja, da bi se organizaciji na obeh straneh meje, ki kljub različnim načelnim izhodiščem delujeta za našo mladino.

Srečanje v Piranu je tako bilo informativnega značaja. Vsaka stran je prika-

zala lasten način delovanja. Tako so predstavniki SZSO poudarili verski temelj vzgoje pri skavtizmu, a ravno tako veliki narodnostni pomen, ki ga ima skavtska organizacija, saj pri svojih nad 700 članih z veliko skrbjo goji tudi zdravo in dosledno narodno zavest.

Na sestanku so taborniki podrobno prikazali delo odredov na Primorskem. Skavte in skavtinje oziroma njihove zastopnike so povabili, da se udeležijo njihovih športnih iger. Slovenska zamejska skavtska organizacija pa je gostitelje povabila, da se uradno udeležijo prireditve v Gorici, ko bo proslava 20-letnice delovanja slovenskih skavtov in skavtinj na Goriškem.

Občni zbor Prosvetnega društva Mačkolje

V soboto, 5. novembra, je Prosvetno društvo Mačkolje imelo v srenjski hiši redni občni zbor, na katerem je pregledalo delovanje v zadnjem obdobju in načrtovala smernice za naprej. Po pozdravu predsednika Zorkota Gorjana je tajnica Otilija Štrajn podala izčrpno poročilo o večstranskem društvenem delovanju, od dramskega pa do mladinskega in pevskega odseka. Obračun kaže kakih petdeset prireditev in nastopov bodisi doma bodisi v drugih krajih. Iz tega obdobja velja omeniti zlasti dva dogodka, in sicer 30-letnico neprekinjenega delovanja in 20. praznik češenj, ki ju je društvo slovesno proslavilo in ob tej priložnosti izdalo tiskano brošuro. Poročilo o delovanju otroškega zbora »Slovenski šopek« je podala Ljuba Smotlak.

Po krajši razpravi so bile volitve novih društvenih organov. Udeleženci občnega zbora so izvolili širši petnajstčlanski vodstveni odbor, v katerem je tudi nekaj mladih članov. Istočasno so izvolili tudi tričlanski nadzorni odbor.

Občni zbor je pokazal, da želi društvo nadaljevati svoje delovanje z jasnim ciljem pred sabo, to se pravi gojiti, širiti in utrjevati pravo narodovo kulturo iz prepričanja, da je to njegova narodna dolžnost, in z voljo, da prispeva svoj delež k ohranitvi naše narodne skupnosti, ne pa želja po zunanem blišču in reklami. Zato ni čudno, če gre kdaj tiho mimo več društvenih pobud, ki bi brez dvoma zaslužile tudi večjo odmevnost v javnosti. Toda, kot rečeno, najpomembnejše je delati ter narodno in kulturno vzgajati. Zato društva potrebujejo ljudi, ki se žrtvujejo, sodelujejo in zavzeto sledijo celotnemu življenju društva v dobrem in slabem.

V naslednjih dneh se je sestal novoizvoljeni odbor, potrdil dosedanjšega predsednika in ostale odbornike s priporočilom, naj se mladi skušajo uvajati s primernimi odgovornostmi v društveno življenje.

V drugem delu se je razprava stekla o delovnem programu za prve tri mesece.

Seja občinskega sveta v Dolini

Dolinski občinski svet je imel 11. novembra redno sejo, ki je bila posvečena pripravi finančnega proračuna za prihodnje leto 1984. V tem okviru je občinski odbor predstavil okvirni proračun za triletnje 1984-1986, kot predpisujejo najnovejša navodila državnega finančnega zakona. Predloženi proračun za leto 1984 izkazuje dve milijardi ter 769.966.000 lir, kar pomeni v bistvu samo 10% več za tekoče delovanje kot v letošnjem letu. V prihodnjih dveh letih 1985 in 1986 pa bo občina lahko potrdila samo 8% več, kar pomeni, da imajo krajevne uprave zaradi takšnih omejitev malo manevrskega prostora.

Župan Švab je med drugim poročal, da so začeli izplačevati odškodnino za razlstitve v zvezi s hitro cesto, in pojasnil stališče občine o nedavnem motokrosu pod Borštom, ki je zelo razburil krajevno pre-

Openska hranilnica dostojno proslavila svojo 75-letnico

Openska hranilnica in posojilnica je imela v nedeljo, 13. t.m. v Kulturnem domu v Trstu svečano proslavo za 75-letnico svojega obstoja. Številna udeležba članov te kreditne zadruge ter predstavnikov oblasti in slovenskih organizacij iz Furlanije-Juljske krajine, Koroške in Slovenije je potrdila važnost tega jubileja ne samo za hranilnico, marveč za vso slovensko skupnost in njeno gospodarstvo v Italiji.

Zborovalce je pozdravil predsednik openske hranilnice in posojilnice, daljše poročilo o zgodovini ter pomenu združništva in hranilnice pa je podal ravnatelj dr. Drago Gantar.

Gantar je začel z obravnavanjem gospodarskega položaja v sredini preteklega stoletja, ki je prisilil kmete in obrtnike k samoobrambi. Ta je dobila izraz v kreditnih zadrugah ter na splošno v združništvu, katerega življenjska moč je jasno vidna tudi dandanes. Leta 1911 je bilo na Slovenskem že 1.256 zadrug.

V to obdobje sega tudi Openska hranilnica in posojilnica, ki je bila ustanovljena kot zadruga leta 1908. Zaradi skromnega obsega v tistem času je edina slovenska gospodarska organizacija, ki je preživela skozi fašistično zatiranje. Leta 1950 so odprli stalen sedež blizu openske cerkve ter se je hranilnica pričela počasi razvijati v pravi bančni zavod. Leta 1966 se je vključila v Vsedrjavno zvezo hranilnic in posojilnic. Že naslednje leto se je hranilnica preselila v novo moderno zgradbo na Opčinah na križišču Narodne in Bazoviške ulice, a ta zgradba postaja že premajhna za ta največji slovenski kreditni zavod v zamejstvu.

V nedeljo so tudi nagradili dolgoletne člane hranilnice. V srebrni seznam z več kot 35 let članstva je vpisanih 11 zadrugnikov ter v zlati seznam z več kot 50 let članstva pa naslednjih 5 zadrugnikov: Justina Vremec-Sosič, Alojz Purič, Mario Danev, Mihela Škerlavaj-Vremec ter dr. Alojz Antonaz. Posebno nagrado tako Openske hranilnice kot Vsedrjavne zveze je

prejel dolgoletni predsednik inž. Milan Sosič.

Zborovanje so pozdravili številni slovenski in italijanski predstavniki, med njimi predsednik Vsedrjavne zveze hranilnic in posojilnic dr. Enzo Badioli. Spored sta popestrila zbora Vesela Pomlad pod vodstvom Franca Pohajača ter Tržaški oktet pod vodstvom Janka Bana.

Ob tej priložnosti je Openska hranilnica izdala knjigo Prgišče Krasa ter publikacijo o svoji 75-letnici. »Prgišče Krasa« je zares luksuzna knjiga, ki vsebuje črtice Rafka Dolharja in pesmi Alberta Miklavca ter mnogo zares odličnih posnetkov s Krasa. Uvod v knjigo je napisala Zora Tavčar.

V Društvu slovenskih izobražencev v Trstu bo v ponedeljek, 21. novembra, diskusijski večer, posvečen pastoralnemu dokumentu

NAŠA CERKEV

V SLUŽBI TRŽAŠKEGA MESTA

Začetek ob 20.30.

ŠKOF NA VIZITACIJI V ŠKEDNJU

Tržaški škof Bellomi je bil v nedeljo, 13. t.m. med slovenskimi verniki v Škedenju, kjer ima ta teden vizitacijo. V cerkvi sta ga pozdravila domači dušni pastir Dušan Jakomin in zastopniki škedenjskih skavtov, ki so škofa tudi pospremili v krojih v cerkev. Po maši, med katero je msgr. Bellomi tudi pridigal, se je škof zaustavil v pogovoru z verniki, nato pa je imel srečanje s slovenskimi skavti in skavtinjami v Domu Jakoba Ukmarja. Tam je v sredo zvečer bilo novo srečanje s slovensko versko skupnostjo škedenjske župnije.

V ponedeljek, 14. t.m., je v okviru vizitacije škof obiskal železarno Terni v Škedenju. Sestal se je tako z delavskim svetom kot z množico delavcev, ki so tam zaposleni. Slovenski delavec ga je pozdravil v slovenščini, škof pa je svoj nagovor na delavce zaključil v slovenščini. Msgr. Bellomi je med drugim naglasil, kako je zlasti v tem trenutku blizu delavcem tega obrata in tudi drugih obratov, saj so mu dobro znane hude težave, v katerih se nahaja industrija.

SPREJEM PRI VLADNEM KOMISARJU

Dne 14. novembra je vladni komisar dr. Mario Marrosu na sedežu tržaške prefekture sprejel deželnega svetovalca SSK dr. Draga Štoko ter dr. Pavla Merkušja, predsednika Sklada »Sergij Tončič«.

Govor je bil o raznih problemih sedanjega trenutka, od globalne zaščite Slovencev v Italiji do kulturnih in ekonomskih problemov, ki zanimajo naše prebivalstvo.

Poseben poudarek je bil na problemih, s katerimi se sooča društvo oz. sklad »Sergij Tončič«.

Razgovor je potekal v pristrčnem in konstruktivnem odnosu.

bivalstvo. Tega problema se je dotaknil tudi načelnik svetovalske skupine SSK Mahnič, ki je opozoril tudi na pomanjkljive prometne znake v Boljuncu in na nejasno poimenovanje nekaterih ulic v industrijski coni.

V razpravo o ratifikaciji raznih sklepov sta posegla še svetovalca Tul in Slavec (oba SSK).

Občinski svet je namesto običajnih pozivov velesilam, naj prenehajo z oboroževalno tekmo, naslovil na predsednika republike Pertinija pismo, naj vsem odgovornim državnikom posreduje zaskrbljenost zaradi stalnega ogrožanja miru v svetu.

Prihodnja seja občinskega sveta bo 15. decembra, ko bo na dnevnem redu glasanje o proračunu za prihodnje leto.

Spet aktualno vprašanje prostorov za slovenske šole

Pred dnevi se je v Gorici sestalo pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti in razpravljalo o vprašanjih, ki pobliže zanimajo slovensko šolstvo na Goriškem. V zadnjem času so se namreč ponovno razširile govorice, da bo goriška nadškofijska kurija v kratkem prodala veličastno stavbo, kjer je do pred nekaj leti bilo malo semenišče. To stavbo goriška nadškofijska kurija prodaja že vrsto let in se je v goriških cerkvenih krogih svoj čas vodila razprava, ali je sploh prav, da se prodaja splotje, ki je tako pomembno za zgodovino goriške nadškofije. Zdi se, da je v cerkvenih krogih prevladalo mnenje, naj se stavba prodaja, češ da ima kurija od nje zdaj le veliko gmotno škodo.

V prostorih bivšega malega semenišča v Gorici pa so že nekaj let slovenske višje srednje šole. Nastane zdaj vprašanje, kaj bo s temi šolami, ko bo stavba prodana. Pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti na Goriškem je po temeljiti razpravi sklenilo, da si bo odločno prizadevalo, naj se najde globalna rešitev za slovenske višje in nižje srednje šole v Gorici. V tej zvezi je mnenja, da bi morali ali dežela ali država odkupiti od škofijske kurije stavbo malega semenišča in jo dokončno nameniti za potrebe slovenskih višjih in nižjih srednjih šol v Gorici. Če pa to ne bi bilo

mogoče, naj dežela ali država kupita v Gorici drugo primerno stavbo ali naj zgradijo novo ter jo namenita za potrebe že omenjenih slovenskih šol. Pokrajinsko tajništvo je sklenilo, da bo v kratkem obiskalo pristojne deželne odbornike, da bi se začeli pobliže zanimati za vprašanje določitve ustreznih in dokončnih prostorov za slovenske višje in srednje šole v Gorici.

Zveza slovenske katoliške prosvete prireja v soboto, 19. t.m., in v nedeljo, 20. t.m., v Katoliškem domu v Gorici zborovsko revijo

CECILIJANKO 1983

Letos poteka 25 let od prve zborovske revije. V soboto se bo koncert, na katerem bodo sodelovali zbori iz dežele Furlanije - Julijske krajine, Slovenije in Koroške, začel ob 20.30, v nedeljo pa ob 16. uri.

Obisk delegacije SZDL na Goriškem

V četrtek, 17. t.m., je bilo gost pokrajinskega odbora Slovenske skupnosti v Gorici odposlanstvo Socialistične zveze delovnega ljudstva za severnoprimske občine, ki so Nova Gorica, Ajdovščina, Tolmin, Idrija in Cerklje. Odposlanstvo, ki ga je vodil Vlado Uršič, je s tem vrnilo obisk, ki ga je bila pred kratkim opravila delegacija goriške Slovenske skupnosti na Tolminskem.

V motelu Nanut v Gorici so si člani delegacij izmenjali informacije o delovanju obeh organizacij, pri čemer je delegacija Slovenske skupnosti predvsem poudarila prizadevanja za doseg globalnega zaščitnega zakona za slovensko manjšino v Italiji ter naglasila pomen delovanja slo-

venskih predstavnikov v raznih izvoljenih upravno-političnih telesih v goriški pokrajini. Obe delegaciji sta se dotaknili tudi vprašanja prehodov čez mejo, ki so že več kot leto dni otežkočeni zaradi znanih jugoslovanskih omejitvenih ukrepov. Delegaciji sta v tej zvezi ponovno izrazili željo in pričakovanje, da bi se čimprej vzpostavilo prejšnje stanje, saj so neposredni in tesni stiki med pripadniki slovenske manjšine v Italiji in pripadniki matičnega naroda bistvenega pomena za sam obstoj slovenske manjšine.

Delegacija Socialistične zveze delovnega ljudstva si je v Moši ogledala trgovinski obrat Bertolini, nato pa je bil sprejem na županstvu v Števerjanu, kjer je goste pozdravil župan Klanjšček. Člani delegacije iz Slovenije so si ogledali še nekatere vinske kleti v Števerjanu in Krminu.

—o—

AKADEMIJA ZNANOSTI TRETJEGA SVETA

V petek, 11. t.m., sta pod pokroviteljstvom predsednika republike Pertinija Tržaška univerza in Mednarodna ustanova za napredek in svobodo znanosti v Trstu pripravili svečanost ob ustanovitvi Akademije znanosti tretjega sveta, ki bo imela sedež v devinskem gradu. Predsednik novoustanovljene Akademije je znani fizik in Nobelov nagradjenec prof. Abdus Salam, ki, kot znano, že dolga leta deluje v miramarskem Mednarodnem centru za teoretično fiziko. Temeljni namen Akademije znanosti tretjega sveta je pomagati deželam v razvoju pri oblikovanju in razvijanju njihovih lastnih znanstvenih zmogljivosti. Med številnimi odličnimi gosti, ki so se udeležili otvoritvene slovesnosti, naj omenimo italijanskega ministra za znanstvene in tehnološke raziskave Luigija Granellija ter člana znanstvenega odbora Mednarodne ustanove za napredek in svobodo znanosti prof. Antonina Zichichija.

SODELOVANJE OB MEJI

O sodelovanju med sosednimi deželami je bilo govora tudi na sestanku na Reki, kjer je bila na obisku delegacija tržaške trgovinske zbornice, ki jo je vodil predsednik Modiano. V pogovoru s predsednikom krajevne trgovinske zbornice Kovačem je Modiano poudaril potrebo po sodelovanju na področjih ladjedelništva, elektronske, kemijske in livarske industrije. Razgovore bodo poglobili na bližnjem zasedanju obeh zbornic Jugital-Italjug, ki bo 24. in 25. novembra v Trstu.

Bogata kulturna in športna dejavnost v Števerjanu

Na zahvalno nedeljo, ki smo jo letos obhajali 13. novembra, je bilo v Sedejevem domu v Števerjanu, kot je že tradicija, na grajevanje zmagovalcev letošnjega petnajstega športnega tedna. Gre za prireditve, ki jo širša javnost verjetno malo pozna, inia pa v Števerjanu velik odmev in uspeh. Števerjanci, zlasti mladi, se namreč septembra meseca radi pomerijo v raznih panogah na športnem tednu, ki ga vsako leto priredi S. Z. Brda. Odziv je vedno množičen tudi s strani gledalcev, saj so športna srečanja, kot so npr. tekme v ženskem nogometu, nemalokrat tudi zanje zabavna in vsekakor zanimiva. Seveda pa ne gre brez nagrajevanja boljših s podelitvijo kolajin in pokalov, kot se spodobi za vsako športno prireditev. Letošnjega nagrajevanja se je udeležil tudi podpredsednik goriške pokrajine Fabbro, ki je zastopal tudi pokrajinskega odbornika za kulturo in šport dr. Mirka Spacapana in ki je na prireditvi povedal nekaj pohvalnih besed organizatorjem in nagrajencem.

Po nagrajevanju je nastopil znani slovenski vokalni ansambel Ribniški oktet, ki ga je povabilo društvo F. B. Sedej. Po nastopu svetovno znanega Slovenskega okteta, ki je letošnjega septembra pel v števerjanski cerkvi, je tako prišel v Brda še drug kvaliteten osemčlanski vokalni ansambel iz osrednje Slovenije. Poslušalcem, ki so tudi tokrat napolnili dvorano, se je zelo priljubilo, zlasti z izvajanjem tistih pe-

sni, ki so slovenskemu človeku in zato tudi Števerjancem posebno pri srcu. Slovenske narodne pesmi so v izvedbi Ribniškega okteta zazvenele posebno mило in pristrčno, tako da je občinstvo nagradilo pevce z dolgim ploskanjem.

Števerjansko društvo F. B. Sedej praznuje letos 100-letnico svoje ustanovitve, točneje dneva, ko se je začela dejavnost Katoliškega bralnega društva in s tem sploh organizirana kulturna dejavnost v Števerjanu. Ob tem jubileju bo društvo pripravilo tudi posebno proslavo, ki bo v nedeljo, 27. decembra. Lahko pa rečemo, da sta nastopa Slovenskega in Ribniškega okteta že dala poseben pečat kulturnemu delovanju v Števerjanu ob letošnji stoletnici, saj si malokdo lahko privoščiti v goste tako izvrstni in znani umetniški skupini.

—o—

Slovensko Stalno Gledališče v Trstu
v sodelovanju z Zvezo slovenskih kulturnih društev in Zvezo slovenske katoliške prosvete
V KULTURNEM DOMU V GORICI

Dušan Jovanovič

VOJAŠKA SKRIVNOST

zoologvistični mirakel v treh nizih
in dveh predahih

V nedeljo, 20. novembra ob 16. uri — Abonma red »A«

V ponedeljek, 21. novembra ob 20.30 — Abonma red »B«

V torek, 22. novembra ob 20.30 — Abonma red C

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Slovenske ljudske molitve

Pred kratkim je v založbi ljubljanskega katoliškega tednika Družina izšla knjiga Slovenske ljudske molitve. Gradivo je zbral, uredil in mu napisal predgovor ter opombe Vilko Novak. Gre za zelo lepo knjigo, ki z vsem jasno, zanimivo, a znanstveno metodo predstavi svojevrstno bogastvo slovenskega ljudskega duhovnega ustvarjanja.

Novak je pri svojem temeljitem delu upošteval doslej objavljeno in zbrano gradivo, v veliki meri pa je uporabil tudi še neobjavljene molitve, ki so jih številni ljudje poslali na uredništvo slovenskega verskega tednika. V dveh letih se je nabralo veliko gradiva, ki je dohajalo vse do tiskanja knjige. Pošiljali so ga ljudje od vsepovsod, celo iz Amerike in drugih evropskih držav. Bili so to otroci, ki so zapisali in poslali molitvice, ki so jih slišali od svojih babic in dedov, a tudi, in povečini, starejše osebe, celo osemdeset in devetdesetletniki, ki so, kot pravi Novak, napisali molitve »s težko, delovno roko« in jih poslali na uredništvo Družine.

Večer Borisa Pahorja v Ljubljani

V kristalni dvorani hotela Slon v Ljubljani je bilo v četrtek, 10. t.m., srečanje s pisateljem Borisom Pahorjem, ki je številnemu in pozornemu občinstvu spregovoril o vlogi slovenskega pisatelja na robu nacionalnega telesa. Pri tem so prišla v ospredje vsa bistvena vprašanja manjšinske skupnosti ter njenih odnosov do večinskega naroda po eni strani ter do matičnega po drugi. Boris Pahor je zlasti podčrtal, kako je primorska skupnost za mejo slovenska literarna in zgodovinska stvarnost, ki se je niti Slovenija ne zaveda vedno in v zadostni meri. Večer se je potem razširil na probleme, ki so skupni vsem Slovincem, in nastalo je vzdušje, v katerem je publika pozabila na vse obstoječe meje.

Pisatelja Borisa Pahorja je predstavil Bojan Štih, ki je večer izpeljal v obliki razširjenega, briljantnega intervjuja. To je značilnost »Kulturnih večerov«, ki jih je bilo doslej že 16 in ki želijo, sproščeno povezani z večerjo, beležiti za javnost aktualne teme sodobne Slovenije: brez namena konkretne akcije, a vendar v osvobodilno in konstruktivno razmišljanje. Ob koncu so se v pogovor vključili tudi številni navzoči gostje-poslušalci.

Leposlovne novosti ZTT in založbe Drava

V okviru 6. slovenskega knjižnega sejma, ki se je začel ta teden v Ljubljani, bodo zastopniki Založništva tržaškega tiska in Založbe Drava v Celovcu predstavili v petek, 18. t.m., ob 12. uri v Cankarjevem domu v Ljubljani zadnje leposlovne novosti. Te so Alenke Rebula Tuta »Mavrični ščit«, Miroslava Košute »Robidnice in maline«, Ivanke Hergold »Pojoči oreh«, Majde Haderlap »Žalik pesmi«, Drabosnjaka »Pasijon«, Franceta Bevka »Kozorog«, Vekoslava Grmiča »Humanizem — problem

Zanimiv predgovor nas uvede v bogastvo, ki ga hranijo te ljudske molitve in nam daje tudi potrebni zgodovinski in verski okvir, da bolje razumemo nastanek in razvoj nekaterih molitvenih obrazcev in vsebinskih molitev. V pregledu vseh, ki so zdaj zapisovali podobno ljudsko blago, Novak postavlja na vidno mesto Karla Štreklja, ker je v svojih Slovenskih narodnih pesmih zbral s svojimi sodelavci mnogo ljudskih molitev. Novak pa je še dopolnil Štrekljevo zbirko in tisto blago, ki je bilo doslej zbrano s tega področja. Spodbudo za to delo pa je dobil, kot sam pravi, ob izdaji madžarske zbirke ljudskih molitev.

V zbirki, ki je pravkar izšla, lahko zato najdemo vse tiste molitve, ki so jih doslej drugi zbrali in objavili, obenem pa tudi tiste, ki so se zbrale na uredništvu Družine in jih doslej ni še nihče objavil ali kje zabeležil.

Knjiga je razdeljena po vsebinskem kriteriju. Zanimivo je, da Novak uvršča na prvo mesto v knjigi t.i. zagovore, ki jih označuje za obrambne, varovalne molitve. Gre za molitve, ki naj bi branile ne samo pred boleznijo, kačjim pikom, izvonom ipd., ampak tudi pred hudo uro, točo in drugimi naravnimi nesrečami. Objavlja tako 40 zagovorov, od katerih je nekatere zbral že Štrekelj, drugi so iz Mödernerferjeve »Ljudske medicine pri Slovencih«, sedem zagovorov pa je prišlo na uredništvo Družine iz raznih krajev Slovenije.

V zbirki imajo svoje posebno mesto večerne molitve. V to skupino Novak uvršča nekatere oblike t.i. »zlatih očenašev«, povečini pa so to molitvice, ki se začenjajo z značilnimi besedami: »Hod'mo spat, hod'mo spat...« ipd. Naslednje ritmizirane vrstice, pa so lahko z različno motiviko.

Tako je v nekaterih motiv Jezusovega trpljenja, v drugih motiv sv. Petra, ki nosi nebeške ključke, v tretjih motiv o duši, ki se je rešila iz vic, v četrth motiv Marije ipd.

Tretji razdelek je posvečen »zlatim očenašem«. Mišljeni so t.i. »pravi zlati očenaši«, s pasijonsko vsebino, ki so jih v skrajšani obliki molili tudi kot večerno molitev. Oblika in vsebina teh molitev je navadno zelo stara, pasijonska vsebina je navadno vzeta iz evangelijev, a tudi iz apokrifnih in drugih srednjeveških virov. Seveda je tudi »zlatih očenašev« več vrst, ki se razlikujejo po starosti, dolžini in seveda tudi po vsebinski metaforiki

SOLA GLASBENE MATICE - TRST

Koncert v Gallusovi dvorani
v petek, 18. novembra 1983 ob 20.30 uri
ul. R. Manna 29
jubilejni koncert ob 25-letnici umetniškega
udejstvanja

TRIO LORENZ

Primož Lorenz, klavir
Tomaž Lorenz, violina
Matija Lorenz, violončelo
Na programu: Dvorak, Štuhec, Šoštakovič
Vabljeni!

in dramatik pripovedovanja. S pasijonskimi molitvami Novak povezuje tudi molitve, ki imajo motiv Marije, ki išče Jezusa »tri dni in tri noči pa ga nikjer ne najde«, potem ko je bil ujet in odpeljan. Sledi razdelek molitev, ki govorijo o Marijini smrti in so tudi pasijonske vsebine. V posebnem poglavju »Duša z vic« so objavljene tiste molitve, ki se zaključijo z obljubo, da se duša, ki moli »zlati očenaš«, reši pekla in poleg tega reši dve duši iz vic. Navadno gre za očetovo in materino dušo.

Sledijo molitve, ki jih je urednik zbral pod naslovom »Sveta Katarina«. To so molitve, v kate-

dalje na 8. strani ■

Razstava nemškega ekspresionista Barlacha

V petek, 11. t.m., so v palači Costanzi v Trstu odprli razstavo grafik nemškega kiparja in grafika Ernsta Barlacha. Na ogled je čez 70 listov, ki so nastali najstarejši že pred prvo svetovno vojno, razstava pa se zaključuje z deli iz časa med obema vojnoma. Snov Barlachovih umetnin je raznovrstna, saj srečamo npr. socialnokritične, verske motive, prizore iz starih nemških mitov ipd. Iz mnogih del veje občutek groze, tesnobe, podoben tistemu, kar srečujemo tudi pri naših ekspresionistih, saj je to doba, ko se evropska umetnost izraža pod močnim vtisom vojnih dogajanj in povojne krize. Slovenski gledalec bo tudi v

formalnem pogledu nehote iskal sorodnosti s Tonetom in Francetom Kraljem, Venom Pilnom, Ivanom Cargom in drugimi. Ne gre pri tem za to, da bi iskali neposredne stilne vplive, vendar ni moč zanikati dejstva, da pri Barlachu in naših mojstrih veje podoben duh časa, ki je vplival tudi na podobne formalne rešitve.

Ernst Barlach se je rodil leta 1870 v pokrajini Holstein (Wedel), umrl pa leta 1928 v Rostocku; ukvarjal se je s kiparstvom, grafiko, risbo in pesništvom. Njegova dela pomenijo vrh nemškega ekspresionističnega kiparstva in so bila v času nacistične diktature proglašena za »entartete Kunst« (degenerirana umetnost). V lesu je oblikoval pod vplivom poznosrednjeveškega nemškega kiparstva, motivno pa njegova dela odsevajo tudi potovanje v Rusijo 1906. Leta 1909 je obiskal Firence; svojo umetniško pot je pričel kot risar za Münchenski satirični list *Simplicissimus*. Po drugi svetovni vojni so blizu Lüneburga ustanovili manjši Barlach Museum, znova so tudi postavili njegove umaknjene javne spomenike v več nemških mestih.

Barlachovo razstavo v Trstu je pripravil Meštni muzej Revoltella ob posredovanju Instituta za kulturne stike s tujino iz Stuttgarta in Institutom Goethe iz Trsta. Razstava vsekakor zasluži pozornost javnosti, saj gre za dela umetnika, ki jih v naših krajih lahko le redko vidimo. Odprta bo do 6. decembra t.l. M.

25 let pevske revije Cecilijanka

Cecilijanka je zamejska pevska revija, ki jo že 25 let prireja Zveza slovenske katoliške prosvete v Gorici. Iz bilke se je razrasla v drevo. Na platnici brošure, ki je izšla ob pomembnem dogodku v zamejstvu, je to rast simbolično prikazal goriški slikar Andrej Kosič.

Začetke te revije je treba poiskati v koncertu pesmi na Gregorčičevo besedilo, ki ga je zbor L. Bratuž z dirigentom M. Filejem priredil l. 1957 na praznik sv. Cecilije. Naslednje leto se je zamisel že razvila v pevske tekmovanje in nastop raznih pevskih zborov.

Prvi zbori, ki so nastopali na reviji, so bili mešani zbor iz Rupe (dir. Niko Pavletič), mešani zbor iz Pevme (dir. Franc Valentinčič), moški zbor iz Števerjana (dir. Herman Srebernič), moški zbor iz Jazbin (dir. Zdravko Klanjšček) in oktet Planika iz Gorice (dir. Franc Valentinčič). Prvi nagradi sta šli moškemu zboru iz Jazbin in mešanemu zboru iz Pevme.

V tistih letih Gorica ni poznala tovrstnih prireditev, zato je bila Cecilijanka, najprej kot tekmovanje in nato kot revija, zares nekaj izrednega in novega. Zamisel je bila posrečena. To se je pokazalo s časom, ko so se rodile druge pevske revije kot Primorska poje in goriško mednarodno tekmovanje C. A. Seghizzi.

Kot vsako leto bo Slovensko dobrodelno društvo v Trstu tudi letos ob miklavževanju obdarovalo učence slovenskih osnovnih šol z oblačili, obutvijo in šolskimi potrebščinami. V ta namen se je že obrnilo na slovenske šolnike, da mu sporočijo imena in želje učencev, ki so potrebni takšne pomoči, in na kar opozarja tudi prizadete starše.

Svoje podpornike in prijatelje pa Slovensko dobrodelno društvo prosi, da mu s prispevki za nabirko, ki jo v ta namen organizira, omogočijo uspešno izvedbo te pobude. Za njihov odziv se jim že zdaj s priznanjem zahvaljuje.

Poleg prof. Fileja, ki je bil predsednik ZSKP, glasbenik, pobudnik in duša pevskemu delovanju, so bili v prvem odboru še Andrej Kosič, Ivan Bolčina, Silvan Bensa, Metko Zuri, Danilo Bajt, Franc Valentinčič, Maks Komac.

V prvih letih se je revija odvijala v dvorani Brezmadežne na Placuti. Leta 1962 pa je bila na razpolago nova dvorana Katoliškega doma. Od takrat predstavlja ta revija res množično prireditvev.

L. 1962 je bila revija posvečena spominu M. Fileja, ki je istega leta pomladi umrl, in 100-letnici smrti A. M. Slomška. Posvetitev revije spominu velikih mož ali dogodku je prišlo kasneje v navado. L. 1966 je bila revija posvečena žrtvam poplav v Italiji, l. 1972 V. Vodopivcu ob 20-letnici smrti in M. Fileju ob 10-letnici smrti, L. 1975 E. Komelu ob 100-letnici rojstva, l. 1977 V. Vodopivcu ob 25-letnici smrti, l. 1980 P. Kernjaku, l. 1981 goriškemu nadškofu F. B. Sedeju ob 50-letnici smrti in L. Bratužu ob 45-letnici smrti, l. 1982 L. Bratužu ob 80-letnici rojstva, V. Vodopivcu ob 30-letnici smrti in M. Fileju ob 20-letnici smrti.

Cecilijanka je v vseh teh letih doživljala razvoj. V začetku je bila za nastop predvidena obvezna pesem, ki so jo kmalu opustili. V letih od 1962 do 1969 je bila na programu skupna pesem nastopajočih zborov. Nekaj let (od 1964 do 1969) so nastopali na Cecilijanki tudi otroški in mladinski zbori.

V prvih letih so nastopali samo zbori, člani ZSKP, kasneje pa se je sodelovanje razširilo še na druge zборе. Stalni gostje so postali Fantje izpod Grmade, Dekliški zbor Devin, mešani zbor Ukve in Stoblanke. Sorodne zveze v Trstu, Gorici, Sloveniji in na Koroškem so pošiljale na revijo svoje predstavnike od leta 1970 dalje. Cecilijanka je zadobila tako globljo vsebino, postala je važen moment povezave Slovencev ob mejah.

Do l. 1972 je revija potekala v enem dnevu, od takrat do danes, če izvzamemo l. 1977, pa se je pevska revija Cecilijanka odvijala v dveh dneh, v soboto zvečer in nedeljo popoldne.

V 25 letih se je na Cecilijanki predstavilo 79 različnih zborov. Od teh je bilo 33 mešanih, 22 moških, 12 ženskih in 12 mladinskih. Nekateri so nastopili skoraj na vsaki reviji. Tako je mešani zbor Rupa - Peč (dir. Zdravko Klanjšček) nastopil 23-krat, mešani zbor L. Bratuž (dir. Stanko Jeričijo) 22-krat, mešana zbor F.B. Sedej (dir. Herman Srebernič) in Standrež (sed. dir. Mirko Spacapan) pa 21 krat.

Vsi zbori so zapeli v 25 letih pesmi približno 170 skladateljev. Zbori so najraje zbirali med naslednjimi: Vodopivec, Vravec, Kernjak, Gallus,

Adamič, Simoniti, Venturini, Kramolc, Ipavec, Aljaž, Pregelj, Tomc, Marolt, Filej, Cigan.

Srebrno odličje bo posamezen zbor prejel ob 25. nastopu na reviji. Ob letošnjem jubileju pa bo odbor ZSKP podelil priznanje vsem nastopajočim zborom.

Jubilejna revija Cecilijanka bo 19. in 20. novembra v Katoliškem domu v Gorici.

—o—

NOVICE

GRADBENI ODPUST NE VELJA NA JUŽNEM TIROLSKEM

Tako imenovani »gradbeni odpust«, ki ga je osrednja vlada odredila s svojim odlokom za gradbenike, ki so zidali nezakonito, ne velja za Južni Tirol, ker ima tamkajšnja avtonomna pokrajina primarno zakonodajno oblast za področje urbanistike. Tako bodo zastopniki bocenske pokrajinske uprave trdili pred sodnikom v Sterzingu, ki je bil pred kratkim odredil, naj se prekine rušenje nezakonito zgrajene stavbe. Rušenje je odredila pokrajinska uprava, a se mu je lastnik poslopja hotel izogniti s plačilom globe, ki jo predvideva že omenjeni vladni odlok. Pokrajinska uprava v Bocnu pa opozarja, da odlok ni veljaven, ker ga je med drugim zavrnila poslanska zbornica in zlasti zato, ker ne velja za bocensko pokrajino, ki je po statutu edina pristojna za urbanistična vprašanja.

PRIPRAVA NA REFORME

Predsednik senata Cossiga je v nekem svojem govoru v Rimu izjavil, da bo v kratkem začela z delom dvodomska komisija, ki ima nalogo, da prouči nekatera zelo kočljiva vprašanja. Gre za odnose med parlamentom in vlado, za vlogo političnih strank in za učinkovitost parlamentarnega delovanja. To problematiko vsaj delno urejajo ustavna določila, ki jih je — po mnenju predsednika senata Cossiga — nujno delno spremeniti in delno tudi izpopolniti. Spremembe morajo imeti za cilj, je zaključil predsednik Cossiga, da se utrdijo temeljna ustavna načela, kot so suverenost ljudstva, enakost vseh državljanov, svobodno delovanje posameznikov in družbenih skupin ter sistem krajevnih in deželnih avtonomij.

UMRLA s. PASCALINA LEHNERT

V neki dunajski bolnišnici je 13. t.m. umrla sestra Pascalina Lehnert, obrobna in vendar vplivna osebnost v Vatikanu štiridesetih in petdesetih let. Bila je prednica skupine sester, ki so imele v oskrbi zasebno bivališče pokojnega papeža Pija XII.

Sestra Pascalina je zlasti skrbela za papeža Pacellija, ko so se temu začela kazati znamenja bolezni, ki je potem dovela do smrti 9. oktobra 1958. Redovnica, ki je bila po rodu iz Bavarske, je šele letos dala dovoljenje za objavo svojih spominov pod naslovom »Imela sem privilegij, da sem mu služila«. Ko je rajni Pavel VI. leta 1965 sprožil postopek za beatifikacijo Giovannija Moncallija in Eugenia Pacellija, je sestra Pascalina pod strogo zapovedjo molčečnosti podala dolgo poročilo v oporo omenjenega postopka. Pokojnico bodo po vsej verjetnosti pokopali v Rimu.

Teološki tečaj v Ljubljani

V Ljubljani se je v veliki avli teološke fakultete pred dnevi začel tradicionalni teološki tečaj o aktualnih temah. Gre za zelo dobro obiskovano predavateljsko prireditev, ki traja dva tedna in ki jo prireja Medškofijski odbor za študente in izobražence.

Skupni naslov letošnjega tečaja je 20 let po koncilu. Uvodni večer je bil namenjen ravno zgodovinski opredelitvi obravnavane tematike. Zadnji večer, ki bo 24. novembra, pa bo po koncu vseh predavanj privabil ob okroglo mizo vse predavatelje, ki bodo obravnavali svetlobe in sence pokoncilne prenovne na Slovenskem.

Prva predavatelja sta bila docent cerkvene zgodovine na ljubljanski teološki fakulteti doktor France Dolinar mlajši in vodja pastoralne službe v Kopru doktor Jožko Pirc.

Dolinar je obrazložil sam pojem koncila, kot se je razvijal v cerkveni zgodovini, pri čemer

je pokazal na štiri tipe koncilov: od prvih osem antičnih preko »papeških koncilov« v visokem srednjem veku do koncilov, ki so zajemali ves krščanski svet in je bila pri njih živa misel konciliarizma, do koncila, kot ga poznamo po Tridentinskem cerkvenem zboru. O zorenju slovenskega naroda za koncil je predaval doktor Pirc, ki je svojo pozornost osredotočil na obdobje, v katerem je igral med katoličani vodilno vlogo profesor Aleš Ušeničnik.

Po predavanjih je sledila diskusija, v kateri so za predavateljsko mizo sodelovali oba predavatelja in pa še profesor cerkvene zgodovine Benédik in profesor dogmatike Strlé.

Večer se je začel z nastopom študentskega pevskega zbora, uvodni pozdrav pa je imel rovi medškofijski asistent za študente in izobražence doktor Janez Gril. Vsa predavanja bo, kot je že običaj, izšla v posebnem zborniku.

Prejeli smo

DVANAJSTI LITERARNI NATEČAJ

» MLADIKE «

Revija Mladika razpisuje literarni natečaj za izvirno še neobjavljeno črtico, novelo ali ciklus pesmi poljubne vsebine. Rokopis je treba poslati v dveh čitljivo pretipkanih izvodih s priporočeno pošiljko na naslov MLADIKA, ul. Donizetti 3, Trst, do 31. decembra 1983. Rokopisi morajo biti opremljeni samo z geslom ali šifro. Točni podatki o avtorju in naslov naj bodo v spremnem pismu, opremljenem z istim geslom ali šifro.

Ocenjevalno komisijo sestavljajo: univ. profesor in kritik Martin Jevnikar, pisatelj Alojz Re-bula, pesnik Albert Miklavec, pesnica Ljubka Šor-li Bratuževa in odgovorni urednik revije Marij Maver. Mnenje komisije je dokončno.

Na razpolago so sledeče nagrade:

Za črtico ali novelo:

prva nagrada	150.000 lir
druga nagrada	100.000 lir
tretja nagrada	50.000 lir

Za ciklus pesmi:

prva nagrada	100.000 lir
druga nagrada	50.000 lir
tretja nagrada	30.000 lir

Izid natečaja, ki je odprt vsem, ne glede na bivališče, bo razglašen ob slovenskem kulturnem prazniku — Prešernovem dnevu na javni prireditvi in po časopisju ter bo sporočen z osebnim pismom nagrajencem.

Vsi teksti ostanejo v lasti Mladike. Nagrajena dela bodo objavljena v letniku 1984. Objavljena bodo lahko tudi druga dela, za katera bo komisija mnenja, da so primerna za objavo.

—o—

OBČNI ZBOR SKGZ

V Kulturnem domu v Trstu bo v nedeljo, 20. t.m., občni zbor Slovenske kulturno gospodarske zveze. Na dnevnem redu so: poročili predsednika in tajnika, podelitev priznanj SKGZ, razprava, razrešnica in volitve ter razno. Občni zbor se bo začel ob 9.30, končal pa se bo predvidoma v popoldanskih urah.

Sestanek o bodočem delovanju mladih Slovenske skupnosti

V ponedeljek, 14. novembra, so se v Jamljah sestali predstavniki goriške in tržaške mladinske sekcije Slovenske skupnosti. Sestanek sta vodila Marija Breclj in Damjan Terpin, ki sta tudi podala uvodni poročilo o pretekli dejavnosti tržaškega odn. goriškega odseka.

Osrednji del sestanka je bil posvečen organizacijskim problemom in predvsem bodoči skupni dejavnosti. V kratkem bo namreč obiskala mladino SSK delegacija republiške konference Zveze socialistične mladine Slovenije, s katero ima mladinska sekcija SSK že vrsto let redne stike. Poleg tega mladi člani SSK pripravljajo dvodnevni politično - izobraževalni seminar, ki bo čez kak mesec na Goriškem. Šlo bo za študijsko srečanje, na katero mladi pristaši in prijatelji SSK pravzaprav že dolgo čakajo. Že večkrat je bilo namreč v njihovih vrstah čutiti potrebo po globljem soočenju s politično problematiko Slovencev v Italiji in seveda po globljem spoznanju idejno - političnih izhodišč ter zgodovine slovenske politične stranke v Italiji. Na dnevnem redu

Občni zbor tabornikov RMV

V nedeljo, 13. t.m., so imeli taborniki Rodu Modrega vala občni zbor v Gregorčičevi dvorani v Trstu. Posvečen je bil predvsem 30-letnici delovanja te mladinske organizacije v zamejstvu. Uvodno poročilo je prebral starosta Milan Pahor, ki je bil pozneje, ko so bile volitve, potrjen na tem mestu. Blagajniško poročilo je prebral Aldo Rupel. Sledila sta poročilo nadzornega odbora in poročanje o delu posameznih taborniških družin na Tržaškem in Goriškem.

Občni zbor so pozdravili predstavniki mladinskega odbora in pa odbora za doraščajočo mladino pri Slovenski kulturno gospodarski zvezi, predstavnik Slovenskega planinskega društva, predstavnica Slovenske zamejske skavtske organizacije in pa predstavnik Zveze tabornikov Slovenije.

jameljskega sestanka sta nazadnje bili poročilo in razprava o novem statutu mladinske komisije. Federalistične unije evropskih narodnostnih skupnosti (FUENS), v katero je mladinska sekcija SSK včlanjena.

—o—

OBISK PRI COMELLIJU

Jugoslovanski generalni konzul v Trstu Mirošič se je setsal s predsednikom deželne odbora Comelijem in se razgovarjal o sodelovanju med sosednjimi deželami Slovenijo, Hrvaško in Furlanijo - Julijsko krajino. Vse te tri dežele so namreč članice delovne skupnosti Alpe-Adria. Mirošič in Comelli sta se dalje pogovarjala o bližnjem obisku deželne delegacije v Sloveniji in na Hrvaškem.

Zveza cerkvenih pevskih zborov priredi v nedeljo, 27. novembra, ob 17. uri v Kulturnem domu v Trstu jubilejno zborovsko revijo ob 20-letnici delovanja.

Ob tej priložnosti bodo prejeli priznanja pevci, ki pojejo 40 in več let, ter zborovodje za 25-letno delovanje. Obenem bo izšla tudi tiskana brošura s prikazom slovenskega cerkvenega petja na Tržaškem.

Dr. Štoka — član AICCE

V Rimu se je 28. oktobra letos sestal vsedrjavni svet AICCE, to je Združenja vseh občin, pokrajin, dežel in javnih ustanov v zahodni Evropi.

Soglasno je omenjeni svet sklenil, da imenuje za polnopravnega člana deželnega svetovaleca Slovenske skupnosti dr. Draga Štoka.

Za imenovanje so se predvsem zavzeli krogi, ki čutijo potrebo, da smo v tem trenutku v tako važnem organu evropskega značaja tudi Slovenci iz Italije. Imenovanje, ki ga je pismeno sporočil predsednik AICCE dr. Umberto Serafini, in sicer s pismom z dne 4. novembra letos, je gotovo korak naprej v priznanju pravic slovenske narodne skupnosti v Italiji.

—o—

V dvorani Goethejevega inštituta v Trstu, ul. Coroneo 15, bo v torek, 29. novembra, ob 20.30 koncert harfistke FABIANE TRANI. Izvajala bo skladbe, ki so jih napisali J. Galles, J.B. Krump-holtz, T.A. Arne, J.B. Cardon, I. Albeniz, G. Tail-leferre, M. Grandjany, B. Andres in E. Schuecker.

ZASKRBLJENOST ZARADI KRČENJA DELOVNIH MEST

■ nadaljevanje s 3. strani

nja vodstva političnih strank in krajevnih uprav, ki so od italijanske vlade že pred tedni zahtevala, naj vključi Tržaško in večji del Goriškega v takoiimenovano področje »kriznih bazenov«, za katero vlada pripravlja izredne posege. Vsem je jasno, da potrebuje velik del tukajšnjega gospodarstva z državno soudeležbo globoko preosnova, a nesprijemljivo bi bilo, če bi se ta preosnova sprevrgla v enostaven umik državnih soudeležb iz tukajšnjega gospodarstva.

M. T.

Slovenske ljudske molitve

■ nadaljevanje s 6. strani

rih nastopi ta svetnica samo na začetku, nadaljujejo pa se z opisom Jezusovega trpljenja. Po Novakovem mnenju so doslej vzbujale največ zanimanja pri zapisovalcih »molitve v vezani in nezani obliki o Marijinih sanjah«, ki jih le-ta pripoveduje Jezusu. Sanje napovedujejo Njegovo prihodnje trpljenje. V zbirki je objavljenih kar 20 takih primerov. Ta »motiv pa je v krščanski ljudski poeziji«, kot pravi pisec v Znamenju št. 2 leta 1981, ko predstavlja to svoje delo, »zelo star in sega od prednjeazijskega vzhoda do evropskega zahoda«.

Zadnji razdelek nosi naslov »Razne«, saj je v njem objavljena vrsta molitev, ki ne spadajo v dosedanje opredelitve, so pa vse zelo lepe in izražajo duhovnost ter globoko vero naših prednikov.

Skupno je objavljenih v knjigi 365 molitev. Veliko število objavljenega gradiva je iz naših primorskih krajev, ki so že v Štrekljevi zbirki dobro zastopani. Zelo zanimive in stare so tudi molitve, ki sta jih v Beneški Sloveniji zapisala

Anton Kufolo in Pavle Merku. Zabeležiti pa je treba, da se je tudi urednikovemu vabilu leta 1977 odzvalo lepo število primorskih ljudi, ki so potrdili, kot mnogi drugi po Sloveniji in po svetu, da so ti izrazi slovenske ljudske pobožnosti še vedno živi med nami in se ustno obnavljajo iz roda v rod.

Knjigo krasi tudi nekaj podob, ki so vzete iz »Evangelia in Listuvi« iz l. 1715, nato še podobe nekaterih slovenskih božjepotnih cerkva in nekatere Marijine podobe, ki so vzete iz Steletove knjižice »Slovenske Marije«.

Ob prebiranju teh preprostih, a izrazno bogatih, duhovno polnih, osebnih in večkrat tudi zelo življenjskih molitev, se nam vsiljuje priporočilo, da bi iz svojih spominov ali spominov svojih babic, dedov ali drugih znancev, skušali izvedeti za take molitve. Velika kulturna in duhovna škoda je namreč, da gredo v pozabo, ker so del nas vseh, naše kulture, zgodovine, našega verovanja, skratka, so del naše narodne biti.